

TEOSOFINEN SEURA JA VELJEYSAATE.

Teosofisen Seuran jäsenyys on avoinna jokaiselle, joka hyväksyy ja allekirjottaa Seuran ensimmäisen ohjelmapykälän: muodostaa yleisen veljeyden ydin katsomatta rotuun, uskontunnustukseen, sukupuoleen, yhteiskunta-asemaan tai väriin. Sen suurempaa älyllistä orjuutta ei siis jäsenyys T. S:ssa sisällä, ja helppo on ulkonaisesti kirjottautua jäseneksi. Mutta sama pykälä, joka on niin vapaa ja niin laaja, se sama velvottaa. *Noblesse oblige*. Kuta tunnollisempi ja hartaampi jäsen on, sitä enemmän, sitä useammin ajatukset pyörivät tuossa ensimmäisessä ohjelmapykälässä. „Mitähän se oikein tarkoittaa?“ hän itseltään kysyy. „Eiköhän sitä, että meidän, jotka kutsumme itsemme teosofeiksi, pitäisi olla ja elää veljellisesti, että Teosofisen Seuran pitäisi jollain tavalla toteuttaa veljeyden ihannetta, niin että ympärillämme maailma voisi ottaa meistä esimerkkiä? Mutta niin ollen, miten me sitten saatamme veljeyttä toteuttaa? Mihin me oikeastaan kykenemme? Eivätkö mestarit ole ainoat todelliset veljet?“

Tämä todella näyttää mutkikkaalta kysymykseltä, aivankuin kilparadalta, jolla ajetaan eteenpäin ja aina kuitenkin lähtökohtaan joudutaan. Suotakoon sentähden, että lausumme oman mielipiteemme ja ratkaisumme asiassa. Voihan siitä olla toisille jäsenille apua heidän mietiskelyissään ja keskusteluissaan.

Mielestämme tässä kuten monessa muussa asiassa vaikeudet johtuvat väärinkäsityksistä. Lähdemme vääristä edellytyksistä ja joudumme mahdottomiin lopputuloksiin.

Kauas eksyttävä erehdys on mielestämme se, että Teosofisen Seuran ensimmäistä ohjelmapykälää luullaan positiiviseksi työ-ohjelmaksi, luullaan, että Seuran tehtävä on välittömästi työskennellä veljeysaatteen toteuttamiseksi maailmassa. Tämä on erehdys, sillä varsinaisesti semmoinen työ ei kuulu T. S:n tehtävään ja tarkotukseen. (Lukija älkään sanojamme pahastuko, vaan jatkakoon hyväntahtoisesti.) Sen näemme jo pykälän sananmuodosta. Siinä sanotaan Seuran tehtävän olevan „muodostaa yleisen veljeyden ydin“, ruotsiksi „att bilda en kärna af mänsklichetens allmänna broderskap“, englanniksi, jolla kielellä pykälä alkuperäisesti laadittiin: „to form a nucleus of the Universal Brotherhood of Humanity.“ Tässä lauseessa sana „muodostaa“, „bilda“, „form“ ei ole otettava merkityksessä „luoda“, vaan merkityksessä „olla“: muodostaa yleisen veljeyden ydin = olla yleisen veljeyden ytimenä. Emme kiellä sitä

tosiseikkaa, että tuota sanaa käytetään aktiivisessakin merkityksessä, tahdomme vain painostaa, että aktiivinen merkitys tässä pykälässä tulee toisessa sijassa, jos se tulee ollenkaan. Teosofisen Seuran ensimmäinen ja kaikkien jäsenten hyväksymä tehtävä on siis „olla yleisen veljeyden ytimenä, katsomatta rotuun j. n. e.“

Nyt voi tuntua siltä, kuin olisimme joutuneet ojasta allikkoon. Niin kauan kuin Seuran tehtäväksi käsitettiin työskentely veljeysaatteen toteuttamiseksi, oli siinä sijaa epätäydellisillekin yrityksille – niin, onhan kaikki inhimillinen työskentely epätäydellistä. Mutta jos Seuran tehtävä onkin „olla yleisen veljeyden ytimenä“, silloinhan jäsenyyden ovi pakostakin on suljettu epätäydellisiltä ihmisiltä. Eihän Seuran jäsenenä voi olla muu kuin se, joka todella kykenee olemaan ja elämään veljenä!

Siltä ilmeisesti näyttää, mutta huomatkamme, että taas olemme vetäneet johtopäätöksen väärästä edellytyksestä. Olemme näet ikäänkuin edellyttäneet, että veljeyden ytimenä oleminen olisi Seuran ainoa tehtävä, ja sen mukaan käsittäneet sanoja „veljeyden ydin“. Olemme unohtaneet, että tämä tehtävä on vain yksi kolmesta, vielä sivuuttaneet äskeisen tärkeän huomiomme, että ensimmäinen tehtävä on negatiivista eli passiivista laatua, ei positiivista eikä aktiivista. Oikea premissimme eli edellytyksemme on kuuluva näin: T. S:lla on kolme ohjelmapykälää; niistä kaksi ovat positiivisia ja ilmaisevat, mitä työtä Seura tekee, ensimmäinen on negatiivis-passiivinen ja ilmaisee, millä ehdolla voi olla mukana Seuran työssä. Näin ollen kysymme: mitä sisältää tuo ensimmäinen pykälä „olla yleisen veljeyden ytimenä?“

Se ei voi sisältää sitä, että jäsenten tulisi olla täydellisiä veljiä niinkuin mestarit, sillä semmoinen jäsenyyden ehto tekisi Seuran mahdottomaksi. Sen täytyy sisältää jotakin, jota jäsenet kykenevät täyttämään, jotakin, joka on määrätystä suhteesta Seuran toisiin tehtäviin. Ja me huomaamme, että vaikka se ehtona suhtautuukin positiivisiin tehtäviin, se silti on oma itsenäinen tehtävä, joka syystä on saanut erikoisen pykälän ohjelmassa.

Seuran toinen ja kolmas tehtävä määrittelevät T. S:n positiivista työtä: edistää vertailevia uskonnollisia, filosofisia ja tieteellisiä tutkimuksia, sekä tutkia tuntemattomia luonnonlakeja ja ihmisten salaisia voimia. Tämä Seuran positiivinen työ on pantu alulle ensi hetkestä lähtien. Se maailmankatsomus, jota kutsutaan teosofiaksi, on tulos juuri mainitunlaisista tutkimuksista. Sen pohjalle voidaan siis rakentaa edelleen, ja näin muodoin T. S:n ensimmäinen velvollisuus positiivisessa työssä on

tehdä teosofia tunnetuksi maailmassa. Kun pidämme tämän silmällä, ymmärrämme Teosofisen Seuran veljeydenkin.

Mitä tahansa aatteellista työtä Teosofisessa Seurassa tehtänee, seuraava ehto on mielessä pidettävä: ei kukaan ihminen eikä kenenkään työ ole täydellinen. Ei ole olemassa kuin yksi täydellisyys: Elämä itse, Totuus, Jumala – kutsukaa sitä millä nimellä tahdotte tai olkaapa vaikka uskomatta sitä olevan! Pääasia, että ymmärrätte, ihmisten olevan ehdottomasti veljiä siinä suhteessa, ettei kukaan heistä ole täydellinen, ei kukaan tiedä koko totuutta, ei kukaan ole Jumalan eli Elämän mysterioita juurta jaksain paljastanut. Me olemme kaikki etsijöitä, lapsia Jumalan edessä, pyhiinvaeltajia totuuden luvattuun maahan. Mutta jokainen meistä on kutsuttu etsimään, kutsuttu löytämään ja kutsuttu löydöistään kertomaan.

Teosofinen Seura on, kuten sanoimme jo „Valoa kohti“ kirjassa, vapaan ajattelun temppele. Se on – huomatkamme – temppele! Siinä ei harjoteta vapaata ajattelua pilkan eikä alasrepimisen hengessä, vaan totuuden etsijäin nöyrän vakavassa, hartaassa ja vapaassa hengessä. Jokainen jäsen on oikeutettu esittämään aatteellisia löytöjään, suunnittelemaan ja ehdottamaan keinoja inhimillisten olosuhteiden parantamiseksi j. n. e., ja jokainen julkisesti toimiva jäsen saakoon niin paljon kannattajia ja seuraajia osakseen kuin hänen työnsä ja aatteensa ansaitsee. Mutta kukaan ei ole oikeutettu hankkimaan *itsellensä* arvovaltaa vetoamalla teosofiaan tai Teosofiseen Seuraan, tai omaansa tai toisten arvovaltaan eli auktoritetiin vetoamalla hankkimaan itsellensä kannattajia. Seuran mottona on: totuus on korkein uskonto, ei ole mitään oppia, uskoa, dogmia tai ajatuskantaa, joka olisi totuutta korkeampi.

Tällä tavalla Teosofisen Seuran veljeys toteutuu ja Seura on todella „yleisen veljeyden ydin.“ Jos Seuran jäsenet aina olisivat siitä kiinni pitäneet, olisi vältetty moni selkkaus, moni vaikeus. Seuran kanta veljeuskysymyksessä on negatiivinen, mutta sen kannan takana piilevät kaikki teosofisen työn positiiviset mahdollisuudet. Juuri sen kautta, että tällainen veljeys on jäsenyyden ehtona, ovat jäsenet tilaisuudessa tekemään itsenäistä ja yksilöllistä työtä, jommoinen aina kaikki okkultinen ja teosofinen työ ytimeltään on.

Teosofisesti katsoen Seuran jäseniä yhdistää ainoastaan tämmöinen yhteinen suvaitsevaisuus, joka on kaiken veljeysaatteen puolelta työskentelemisen ehdoton ehto, koska se on inhimillisen veljeyden elämässä toteuttamisen ensimmäinen aste. Ajatelkaamme vain, mitä paha,

mitä vainoja, mitä tuskia, mitä onnettomuutta suvaitsevaisuuden puute pitkin historiaa on aikaansaanut. Jos edes pieni ryhmä sitä toteuttaisi, ei maailman tila olisi toivoton.

Mutta käytännössä T. S:n jäsenillä on toisenlainenkin yhdysside. Ainakin useampia jäseniä sitoo toisiinsa yhteinen elämänymmärrys. Kaikki ovat johonkin määrään omaksuneet teosofisen maailmankatsomuksen. Vaikkeivat joka kohdassa sitä hyväksyisi, on kuitenkin periaatteita, jotka useimmille ovat yhteisiä. Semmoinen periaate on esim. totuuden etsimisen välttämättömyys sokean uskon asemesta. Toinen on inhimillisen pyrkimyksen etevämyys henkiseen ja siveelliseen laiskuuteen verrattuna.

Näin ollen veljellisen suvaitsevaisuuden toteuttaminen elämässä käy Teosofisessa Seurassa ei ainoastaan mahdolliseksi, vaan helpoksikin. Ja mihin perhepiirissä tottuu, sitä maailmassa osaa. Jos kuitenkin T. S:n jäsenet keskenään osottautuvat puutteellisiksi suvaitsevaisuudessa, ei tämä saata johtua muusta kuin siitä, etteivät ole käsittäneet T. S:n ensimmäistä ohjelmapykälää.

Niin pian kuin sen pykälän tarkoitus selvenee, selvenee myös mistä päästä veljeysaatteen toteuttaminen alkaa. Ja kun kerran päästään elämässä toteuttamisen alkuun, kasvaa kyllä jumalallisesta siemenestä aikaa myöten veljeyden ja mestariuden ihana kukka.

Pekka Ervast.